

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 39.
Societate fondată în 1858
pe baza de lege nr. 111
din 1858. — Măsurătoare
pe baza de lege nr. 111
din 1858.

INSERATE se primesc în
Administrațiunea Brașov și la
redacțiunile din următoarele
locuri:
în Viena: M. Duka, Ilmerich
Schalek, Rudolf Moser, A. Oppelt,
Schöfberger, Anton Oppelt, J.
Dommer, în Budapesta: A. V.
Schöfberger, István Szász, în
București: Agenția Harca, Școala
de Jurnalism; în Hamburg:
Karlshof & Neumann.

Prețul inserțiilor: o soră
gazdă pe o coloană 8 or. și
50 or. timbru pentru o publi-
citate. Publicarea mai deasă duce
la tariful și învoia.

Reclame pe pagina a 6-a o
soră 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL IX.

„Gazeta” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. societăți.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, piața mare,
târgul lui Nr. 39 etajul
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 190.

Brașov, Joi 28 August (9 Septembrie)

1897.

Primatele îi chiamă!

Foile din Budapesta aduc scirea, că Primatele unguresc a convocat o conferență a episcopilor pe ziua de 17 Septembrie în palatul primăriei din Buda, cu scop de a se sături cu privire la autonomia.

Scirea aceasta în sine nu cuprinde nimic surprinzător. Era mai mult ca firesc lucru, ca acum, când alegerile pentru congresul autonom al catolicilor unguři sunt pe sfârșite și când Primatele trebuie să se gândescă a convoca congresul în sensul prea înaltelor rezoluțiuni, să premergă o consfătuire a corului episcopesc romano-catolic asupra celor ce vor mai fi a se întreprinde și asupra atitudinii, ce va avea s'o observe episcopatul la viitorul congres.

Pe noi, se'nțelege, toate acestea nu ne pot privi, și decât totuși conferența convocată de Primatele ne atrage de astă-dată deosebită atențiune, această este a se datori împrejurării, că de-un șir de ani încôce la aceste consfătuiri ale episcopatului unguresc au fost invitați constant și arhieriei români uniți, cari, precum șcim, au și luat parte la ele.

Mai șcim, că îndată ce s'a pus la ordinea zilei cestiunea autonomiei și îndată ce clerul și poporul bisericii române unite au luat poziția hotărâtă în apărarea independenței sale, cercurile catolice unguresc și organele lor s'au silit să exploateze amintita împrejurare în favorul nedreptelor lor pretensiuni, ce le ridică față cu Metropolia română de Alba-Iulia.

Acăsta însă, firesc, n'a împiedecat pe arhieriei și pe clerul și poporul bisericii române unite de-a lua cunoscutele hotăriri în cestiunea autonomiei, răzimați fiind pe drepturile lor nealienabile.

Nu mai este de lipsă, credem, să reamintim aici toate fazele mișcării de sine stătătoare autonomiste din sinul Românilor uniți, căci întâmplările sunt încă prea prospete și abia au trecut două luni dela conferența din Clușiu. Aflăm de bine însă totuși a reaminti, că conferența episcopatului român unit del. Blașiu, care a premers adunării dela Clușiu, a decis a face o reprezentație către Majestatea Sa, cerându-i înaltul scut pentru drepturile amenințate ale bisericii.

Atăta nu este cunoscut din comunicatul, ce s'a publicat la timpul său în foia din Blașiu. Ce s'a întâmplat de atunci încôce nu mai șcim. Am aflat numai zilele trecute, că corul episcopilor români uniți a adresat tot-odată o reprezentație și către guvern și către Primatele Ungariei.

Despre sôrtea pașilor întreprinși, cum am dis, nu ne este încă nimic cunoscut. Nu șcim îndeosebi, decât Primatele Vaszary nu și-a mai reînoit încercările de a câștiga pe arhieriei noștri uniți pentru vederile sale, decât a dat vre-un răspuns ori nu.

Ceea ce însă după usul practicat până acuma pare aprôpe neîndoișos este, că ori s'a lămurit ori nu cestiunea pendentă cu Primatele, acesta va invita la conferența dela 17 l. c. și pe episcopii provinciei metropolitane de Alba-Iulia.

Tot așa de învederat și neîndoișos apare însă, — după toate cele petrecute, după atitudinea hotărâtă ce au luat-o în cestiunea independenței bisericii arhieriei împreună cu întreg clerul și poporul român unit, — imposibilitatea, ca acești arhieriei să participe la conferența episcopescă din Budapesta, care va avea să se ocupe de cestiunea autonomiei din punctul de vedere al bisericii catolice unguresc și astfel va forma așa-șicând un preludiv pentru viitorul congres bisericesc romano-catolic.

Acăsta este o consecență logică și neosorabilă a atitudinii luate de episcopii la Blașiu și de clerul și poporul Metropoliei române de Alba-Iulia la Clușiu, care culminază în solemnă declarare, de-a nu lua parte nici într'un chip la lucrările unui congres autonom comun cu biserica catolică de ritul latin și de-a sta neclintiți pe baza dreptului public al bisericii române.

Nu mai pôte fi admisibilă însă participarea episcopilor români uniți la conferențele episcopatului romano-catolic și pentru cuvântul, ca să nu se mai dea privilegiu în viitor congresului independentei bisericii române de-a trage de aici consecențe păgubitoare pentru poziția de drept a ei.

Nu ne îndoim deci, că decât în adevăr Primatele va fi invitat la conferența din 17 l. c. și pe episcopii români uniți, Eminența Sa va primi din partea acestora răspunsul cuvenit.

Conferența lui Banffy cu Sêrbii.

Luni în 6 a l. c. s'a ținut la 5 ore d. a. în palatul ministrului-președinte din Budapesta conferența, ce a conchemat-o br. Banffy. Au fost invitați la consfătuire următorii 6 deputați ai congresului bisericesc sêrbesc: Br. Ioan Zivkovic (Agram), Dr. Elia Vucetic (Neoplanta), Dr. Mihail Polit (Neoplanta), Dr. Pavel Drakulic (Zombor), Dr. George Krasoevic (Carlovăț) și primarul Duncha (St. Eadre). La conferență au mai luat parte afară de ministrul-președinte și consiliarul ministerial Alex. Dárday.

Conferența a deschis-o ministrul-președinte Banffy, dîcînd, că a invitat pe domni spre a asulta părerile lor asupra situației actuale și asupra modului, cum s'er puté reîncepe desbaterile congresului bisericesc. Banffy mai adăugă că faimele răspândite despre o deo țire de vederi între guvern și corună, nu sunt întemeiate.

Dr. Vucetic (liberal) declară, că el și partida lui nu sunt pentru un statut unitar, că este numai de lipsă a compleota statutelor parțiale existente și a-le aduce eventual în conglăsuire. Crearea unui statut unitar ar reînoui numai conflictul între laici și ierarhia, mai ales când se vor discuta schimbările în regulamentul electoral. Sta-

tutul propus congresului actual este și defectuos și nu conține de pildă nici o dispoziție asupra dotațiunei preoțimeii.

Dr. Polit (liberal) impută guvernului, că în toate afacerile congresului bisericesc sêrbesc vrea să afle cestiuni politice și că neourmat cantă să ingereze. Acăsta e cauza de căpeteniă a nesuccesului congresului. Vorbitorul se declară în contra creării unui statut unitar; guvernul, dîce, să lase pe Sêrbi să-și întregescă ei autonomia; ei șciu mai bine de ce au lipsă.

Ministrul-președinte Banffy spune, că el a lucrat propunerile privitoare la statutul unitar în urma unei dorințe esprese a coronei. Din cauză, că statutele parțiale sunt necomplete și se contradic, statutul nou se arată a fi neapărat de lipsă.

Baronul Zivkovic întrebă, deo guvernul cu ori-ce preț ține la statutul unitar, ori că s'ar multămi totuși cu crearea de statute parțiale?

Br. Banffy răspunde, că nu vrea să răspundă la întrebarea acăsta, pentru-o că ea trece peste cadrul conferenței actuale.

Consiliarul ministerial Dárday a desfășurat apoi de ce guvernul stârne pentru statutul unitar. După organizația de față comunicarea cu comisiunea congresului, ca și cu celelalte autorități autonome, este împreunată cu multe inconveniente. Se întâmplă multe conflicte de competență și cele mai urgente afaceri rămân neresolvate. Guvernul a cerut § 9 în proiectul de statut unitar tocmai de aceea, ca intervenția guvernului să fiă strîns circumscrisă și mărginită la cassația.

Asupra § 9 mai ales s'a desfășurat o discuțiune mai lungă. S'a dis, că §-ul este octroat. Părerile celor mai mulți au fost, că după redeschiderea congresului s'ar puté alege o comisiă, care să se ocupe de proiectul de statute prezentat. Congresului însă, i-s'ar trebui să i-se concedă de a-și sêvêrși celelalte lucrări conform ordinei de și stabilite de el, așa dera încă înainte de ce s'ar desbata statutul în ședința plenară și guvernul ar trebui să garanteze, că nu va băga în statut, care eventual va fi propus Majestății Sale spre sancțiune, nici o dispoziție octroată.

Radioalul Dr. Krasoevic dîce, că parțida radicală numai cu condiția aceea ar intra în discușiunea unui nou statut, și în detail, ca să se garanteze pe deplin, că nu se va face nici un fel de octroire.

Cam în același sens vorbi și Dr. Drakulic, cerînd adeo și el garanții, că nu se va face nici o octroire. Mai propuse, ca cei de față să reșisescă proiectul de statut și rezultatul să-l comunice guvernului, ca acesta să-și pôtă face observările sale. Numai după aceea ar fi să se convôce congresul bisericesc pe lângă garanția sus atinsă.

Ministrul-președ. Banffy răspunde avortbitorilor, că nu este în poziția de a da o astfel de garanție. El (ministrul) încă nu și-a format o opinie definitivă asupra posibilității și admisibilității octroării în genere. De aceea nu pôte pârțini nici propunerea lui Drakulic.

Br. Zivkovic observă apoi, că între astfel de împrejurări nici o se pôte culeta la o astfel de activitate salutară a congresului, ce va fi eventual a se redeschide.

Duncha (liberal) se pronunță pentru propunerea lui Drakulic și asigură, că nu

se va afla nici un bărbat în totă majoritatea congresului, care să intre în alte condițiuni în discușiunea statutului unitar.

Ministrul-președ. Banffy multămi celor prezenți, că s'au înfățișat, și accentuă din nou, că înainte de toate, după textul rescriptului regesc, ar trebui să fiă desbătut statutul unitar și numai după aceea să urmeze celelalte lucrări ale congresului. Părerile exprimate le va cumpăni și după aceea va lua decisiunile sale.

Astfel s'a terminat conferența cu Sêrbii după 7 ore sêra, fără de nici un rezultat pozitiv.

*

Vorbind despre conferența de mai sus și constatând cu ore-oare satisfacție, că n'a avut nici un rezultat, „Pester Lloyd” între alte multe espectorări absurde și rêuțicioase față cu nșuințele Sêrbilor privitoare la autonomie bisericească dîce:

„Conferența de aci a dovedit până la evidență, că ar fi un experiment nefolositor și zadarnic de a conchema din nou congresul bisericesc al Sêrbilor. Guvernul de șigur, că nu va face un astfel de experiment. Acum, după conferența nu mai pôte fi îndoială, ce atitudine va avea eventual majoritatea congresului și conducătorii ei, și printr'asta guvernul erăși a câștigat mână liberă pentru decisiunile sale viitoare.”

În fine foia guvernului accentuează necesitatea de a se face totuși ordine definitivă în afacerile autonomiei bisericească sêrbesc. Cestiunea este pusă din nou față cu o alternativă, care pretinde necondiționat o decisiune într'un sens ore-oare pozitiv.

Bunii amici.

Negreșit, numai ca să dea o probă despre raporturile de bună amicitie, ce există între Sașii ardeleni — în majoritate guvernamentali — și între Maghiarii dela putere, „Kronstädter Tageblatt”, diarul Sașilor moderați din loc reproduce în traducere un articol, ce a apărut de curînd în „Magyar estilap” din Pesta despre Sași.

În acest articol Sașii sunt atacați în modul cel mai trivial pentru-că își apără „caracterul și tipul german”.

Acăsta „cătă de hădăroși”, dîce foia ungurescă, „cari au fost aduși din grația regilor unguresc și au fost așezați în cele mai înfloritoare ținuturi ale Transilvâniei, dau numai atăta statului unguresc, cât este neapărat de lipsă fără revoluția și trădare de patriă fățișă, și le pare grozav de rêu, că nu Neamțul este stăpân peste acăstă țară. Ei șciu, că este o imposibilitate geografică, ca să aparțină, în ori-ce formă ar fi, Germaniei; cu toate acestea voesc să fiă numai Germani și nici-odată încă un Sas născut n'a dis măcar atăta, că este cetățen ungar de naționalitate săsescă. În cercul autonomiei lor totul e german, școala lor, serviciul lor de limbă e german și oopi și-i trimit numai în școlile germane; în comunicare cu autoritățile unguresc ei se folosesc, bine ori rêu, de limba maghiară, dera acăsta o fac cu adevărată orbre și aceia, cari sunt siliți din oficiu să vorbescă sêu să sorie câte-odată unguresc, tăgăduesc în viața privată, că ar înțelege unguresc. Și în acăstă privință nu e nici o deosebire

intre Sas și Sas, fiă el „verde“ ori „alb“, „verzii“ s'au ultra-sașii sunt numai cu atât mai cinștiți, cu cât mărturisesc pe față ceea ce ceilalți fac în secret.

„Este curat de ne'nteles de ce cei dela putere umblă cu această bandă ca ou nise ouă fierte moi“....

După acesta fôia ungurească se mai repede de câte-va ori în contra Sașilor în cunoscutul stil pătimăș șovinist, spune, că Germanii, la care se închină Sașii, nu se interesează de loc de naționalități în Posena și în Alsația-Lorena, ci fac politică națională germană, cu bine decât e posibil — și cu forța decât e de lipsă. Dice apoi, că Sașii cer privilegii în schimb, că desprețesc pe Maghiar. Și acum ese la lumină, ce a înversunat de-odată așa de mult pe fôia maghiară în contra Sașilor. „Magy. estilap“ spune adică, că verzii cei „guralivi“ au înființat o mișcare, ca să ridice un monument „faimosului agitator sâsesco Honterus, un scriitor de versuri născut în Brașov“. După opintirile de cece ani abia s'a adunat suma necesară. La început ei au însărcinat cu facerea statuei pe un tiner sculptor maghiar Kessler (pe cât șcim noi, acesta este chiar Sas din Brașov! — Red. „Gaz. Trans.“), estremii însă au protestat, ca statua lui Honterus să fiă lucrată de un artist maghiar și urmarea a fost, că au însărcinat pe un sculptor din Berlin cu lucrarea statuei, ăr lui Kessler i-au dat numai lucrările ornamentale și reliefulurile de pe piedestalul statuei.

Etă, în ce consistă cea mai nouă „tradare de patriă“ a Sașilor! Ei fac revoluția pe față în contra „artei maghiare“ și se duc la Berlin, când le era ușor să se adreseze la măestrul, care a lucrat statua lui Arpad de pe Tâmpa.

Bunii amici își dau arama pe față. Suntem curioși, ce le va răspunde fôia moderată, care promite a reveni.

Demonstrația socialistă în Praga.

Este interesant, că în aceeași zi, în care s'a ținut congresul Cehilor, adică Dumineca trecută, socialistii au ținut un mare meeting tot în capitala Boemiei spre a manifesta pentru pace. Din împrejurimea Pragei și dintre Germanii boemi s'au prezentat numeroși lucrători.

Meetingul s'a ținut sub cerul liber. Au luat parte la el toți deputații social-democrați din Boemia și Moravia. De pe două tribune s'a vorbit nemțesco și cehesce. Atacuri vehemente au fost îndreptate în contra guvernului și a partidei naționale cehice. Deputatul Schrammel dișe, că muncitorii ambelor națiuni au să suferă mai mult în urma luptelor naționale. Ei nu vor să șcibe de această luptă. Lucrătorii stau pe basă internațională și renunță la un regat al Boemiei, în care ar trebui să flămândească tocmăi așa, ca și în ori care altă provincie austriacă. El atică apoi guvernul Baden, acuzându-l că a ațitat ura națională, așa că comisariul, care era de față a trebuit de repetite ori să-l admonizeze.

După primirea manifestului de pace, meetingul s'a închis. A urmat apoi procesiunea de manifestare. În fruntea conducătorului s'au purtat stéguri roșii cu inscripțiuni în limba germană și cehă, ca: „Pacea popórelor! Jos cu ura dintre naționalități! Libertate și cultură! Face-ți să se înfrățescă popórele și dați-le egala îndreptățire!“ În fruntea și la còda conductului mergea câte un detașament de sergenți călări.

Vre-o 15.000 persoane, bărbați și femei, au luat parte la demonstrația. Publicul s'a purtat foarte rece. Nu s'au auđit nici o strigare simpatică. Deputatului ceh Steiner, care mergea înainte cu deputatul Schrammel, i-s'a strigat: „De ce nu mergeți la Reichenberg? Aceasta este o demonstrația plătită de Germani și de Jidovi!“

SCIRILE DILEI.

— 27 August v.

Părechia regală română la Budapesta.

Foile unguresci anunță, că Regele Carol și Regina Elisabeta a României, întorcându-se dela Ragaz, vor sosi în Budapesta la 27 l. c. spre a visita pe Majestatea Sa monarhul nostru. Visita acesta era plănuită a se face încă în luna trecută la Ischl, dăr din cauza inundărilor s'a amănat.

Regularea congruei. Cu privire la regularea congruei (a venitelor preoțesoi) foile unguresci anunță următoarele: după ce conscrierea venitelor preoțesoi în totă țera e deja terminată, comisiunile instituite de către muniicipii se ocupă actualmente cu suprarevisiunea datelor ce au fost adunate. Comisiunile au terminat pe jumătate lucrarea lor și listele suprarevisuite le-au prezentat comisiunii reguicolare de congruă. În cursul unei luni Septemvre comisiunea de congruă va fi în poziția de a se ocupa cu datele amănuțite.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ este cea mai vechiă reuniune română de meseriași, dișe „Tel. Rom.“ Statutele ei pòrtă clausula de aprobare a guvernului r. transilvan dto 4 Aprilie 1867. Intemeiator al ei e d-l Nicolae Cristea, care 30 de ani a stat neclintit în fruntea ei ca președinte. Dumineca trecută Reuniunea și-a ținut adunarea generală, în care s'a constatat, că fundațiunea de 50 fl. a comeriantului A. Bechnitz ađi e de 76 fl. 39 cr.; fondul creat în favorul unei a doua esposiții industriale constă din 81 fl. 99 cr., bani gata vre-o 70 fl., ăr valòrea inventarului peste 800 fl. Președintele N. Cristea și vice-președintele N. Simtion, rugându-se a fi dispensați dela aceste posturi, au fost proclamați din partea adunării: cel dintău ca preșident onorar cu dreptul de a presida adunările generale, ăr cel de al doilea ca membru onorar. S'a ales nou preșident d-l Victor Tordășianu, vice-president I. Ganea, notar G. Poponea, cassar Florea Orucița, controlor I. Roșca, bibliotecar G. Mocian și alți 8 membri în comitet.

Nouă conferență cu Sârbii. Pe astăđi, Miercuri și pe Vineri br. Banffy a conchemat nouă conferență în afacerea congresului bisericei sârbesoi. Pe ađi la 11 ore au fost invitați la conferență; Dr. Nic. Maximovici (Zombor), Stefan Popovici (Budapesta), Dr. Iosif Iaghiol (Mohaciu), Dr. Sim. Pavlovici (Zombor) și consiliarul ministerial Dr. Mandiol (Neoplanta). La conferența, ce se va ține Vineri au primit invitațiuni: Patriarhul Brankovici și episcopii sârbesoi.

Hubileul primatului Vaszary. Cardinalul primatului Claudiu Vaszary va merge în 12 Septemvre la Pannonhalma spre a-și serba acolo în cercul fraților săi călugări de odinioară aniversarea a 50-a a dișei, în care Eminența Sa a intrat în ordinul Benedictinilor.

Ex-regele Milan a moștenit. Diarul sârbesc „Szbobran“ află, că rēposatul baron Miloș Baich a redat prin testament dinastiei Obrenovici marea proprietăți din România, ce le-a moștenit dela uuchiul prințului asasinat Miloș. Avera aceasta o va moșteni dăr ex-regele Milan.

În cestiunea autonomiei catolicilor maghiari se va ține la Budapesta o conferență a episcopilor catolici în ziua de 17 Septemvre n. c. Conferența este convocată de primatele.

Când se sfârșesc secolul nostru? Congresul internațional de statistică din Petersburg a decis după lungi discuții, ca sfârșitul secolului actual să se școtească pe dina de 31 Decemvre 1900.

Și-a disolvat soția! Casul acesta s'a întemplant în America. Un cărnătar din New-York și-a ucis soția și, ca să ștergă ori-ce urmă de vinovăție, a disolvat-o într-o căldare cu o soluțiune de caliu. Crima s'a descoperit, găsindu-se pe fundul vasului un os de deget omenesc. Un chimist a do-

vedit tămeinicia acuzărei, disolvând un cadavru într-o soluție de caliu: după cât-va timp cadavru se prefăcu într-o pastă gròsă.

Furt cu spargere. Eri nòptea s'a comis un furt îndrăneș la argintarul Fr. Derner din loc, strada atei Nr. 1. Făptuitorul neputând sparge ușa, a intrat pe ferăstră în magazinul de argintărie, ducând cu sine tot ce a fost mai prețios ca: lanțuri, inele, brățare etc. în preț de peste 2000 florint. Poliția urmărește pe hot.

Liferare. Direcțiunea căilor ferate reg. ung. publică concurs pentru liferarea de pânzetur pentru poleit și curățit pe anul 1898, resp. și pe ceilalți doi ani următori. Ofertele sunt a se înainta direcțiunii sus numite până în 5 Octomvre n. c. la 12 ore din di. Informațiuni se pot lua dela camera comercială și de industrie din Brașov.

Logodnă. D-l Ioan I. Ionică din Predeal s'a logodit cu d-ra Virgilia Maria Pandrea din Tohanul vechi. — Fiă în ceas cu noroc!

Concert. Ađi și mâne (8 și 9 l. c.) va concerta la otel „Europa“ musica lui Pongratz din Clușiu.

Impăratul Germaniei la manevrele din Totis.

Duminecă, în 12 l. c. va sosi împăratul Wilhelm cu suita în Viena. De aci va pleca imediat mai departe peste Bruok, lângă Laita, la Totis, unde trenul împărețesc va sosi la 4 ore p. m. După încheierea manevrelor, în 15 Septemvre după amăđi, împărații Francisco Iosif și Wilhelm vor pleca dela Totis peste Mohaciu și moșia arhiducelui Frideric, spre a face vânătoare acolo la Bellye. În 20 Septemvre va sosi în Budapesta, unde va sta până la 21 sēra și apoi va pleca, fără a trece prin Viena, peste Odelberg la Berlin.

În Totis se fac mari pregătiri pentru primirea înalților óspeți. Guvernul a lăsat să se construescă la gară un admirabil cort regesc, care costă nu mai puțin cu 36.000 fl. Cortul va fi de 15 metri înalți și 12 metri lat. Aci Majestatea Sa va aștepta pe împăratul Germaniei.

O coronă pompòsă a S-lui Stefan înconunează cupola cortului, împodobit tot cu draperii de mētasă și de catifea. Mobilagiul costă dintr'un tron sculptat, o masă, șese scaune mici „unguresci“ și o bancă sculptată. În vârful cortului va falfăi un mare stég tricolar unguresc, asemenea la dreapta și la stânga intrării două stéguri unguresci. La sosirea împăratului german, unul dintre stéguri va fi înlocuit cu stégul imperiului german.

În 10 și 12 Septemvre va fi iluminată în Totis.

Speculațiunile societății „Fortuna“ înaintea tribunalului.

Am comunicat la timpul sēu, că mai mulți acționari ai societății miniere „Fortuna“, ce era să se înființeze anul trecut în munții apuseni, au înaintat plângeri la tribunalul din Budapesta pentru crima înșelăciunii atât contra membrilor din direcțiunea numitei societăți, cât și în contra sindicatului.

De atunci numărul acționarilor acuzatori s'a sporit mereu, așa că a ajuns până acum la 30. Toți acești acuzatori se plâng, că au fost prin înșelăciuni ademniți ca să subscrie acțiuni, pe cari le-au și plătit, pierdând cu totul vre-o 30.000 fl.

Avocatul Vilhelm Vázsonyi, care representă pe o parte dintre acuzatori, a înaintat dișele acestea o hărtie, prin care vrē să orienteze tribunalul asupra persoanelor, cari au făcut parte din sindicat, a celor cari au subscris prospectul etc. Tot-odată cere, ca membrii din direcțiune James Langermann și Eduard Hammond, cari după ce au aflat, că s'a făcut arătare contra lor, s'au depărtat fără de veste din Budapesta, să fi prinși și arestați preventiv.

Casul e de cea mai mare senzație, căci după toate semnele are să se descopere

o Panama ungurească din cele mai gròzave. Sunt implicate în afacere multime de persoane din societatea alēsa a Maghiarilor, făcând parte chiar din aristocrația.

Avocatul Vázsonyi prin amintita hărtie, ce a înaintat tribunalului, arată, că membrii direcțiunii ađi se retrag de-a lua asupra lor răspunderea pentru prospect, deși prospectul a fost subscris de ei și tocmăi această împrejurare a servit mai mult la ademnirea publicului, ca să cumpere acțiuni. Citēză numele lui *Francisc Kossuth*, care încă a fost angajat în această afacere, promițându-i-se 100.000 fl. în schimb pentru un anumit serviciu. El trebuie să șcibe dăr, cari au fost membrii sindicatului, cine i-a promis acei bani și de unde i-s'a pus în vedere, că i-se vor plăti. Citēză mai departe numele lui *Osávolszky Lajos*, redactorul și proprietarul diarului „Egyetértés“, care încă este implicat în afacere. Se arată în fine că și bilanțul sucotelilor a fost fals și s'a basat pe cifre fictive etc.

Pe basa tuturor acestora acuzatorii cer, ca să se facă o perohisiția domiciliară la membrii direcțiunii și ai sindicatului și să se confiscē toate corespondențele și protocoalele, ce se vor afla la ei în cestiunea aceasta.

Unele dintre foile unguresci din Budapesta se ocupă ărăși în articuli de fond cu această Panamă ungurească. Se vede însă, că se simt foarte genate și-și impun multă rezervă din cauza unor persoane ca Kossuth și Osávolszky, pe cari, ori oum, ca diariști și membrii atât de distinși ai societății maghiare, nu-i pot tăvăli în noroi fără nici o crutare.

Un „Jidan maghiar“ la congresul Jidanilor din Bazel.

Am amintit, că dișele acestea s'a ținut în orașul Bazel din Elveția un congres al Jidanilor, în care s'a hotărât înființarea unui stat „național“ jidovesc în Palestina, — de cumva Sultanul le va permite.

La acest congres a luat parte și un avocat Jidan din Blajiu, cu numele *Rónai János*, ca singurul reprezentant al „Jidanilor maghiari“. Acest Rónai descrie acum în „Budapesti Hirlap“ isprăvile, ce le-a făcut el la congres. Fiind-că un Jidan din Viena s'a încrecat cu date statistice să dovedescă, că Jidanii ar fi asupriți și în Ungaria, Rónai s'a simțit îndemnat să-i răspundă. El dișe între altele:

„În Ungaria, care este un stat independent și puternic, libertatea și dreptatea stau tari, ca și o stâncă în mare. Însă cine cunoșce istoria cu drept cuvânt pòte să-și impună întrebarea: ore nu pòte să vină un timp, când valurile reacțiunii și ale sălbătăciei să prăbușescă stâncă și s'o sfarme în bucăți? Ungaria nu numai că are o constituția liberă, dăr acum mai are și un guvern în adevăr liberal, energie și binevoitor.

„Celelalte elemente ale statului însă nu sunt tôte pētrunse de asemenea sentimente. Poporațiunea stă din două părți: din Maghiari, cărora aparțin și Jidanii, și din așa numitele *naționalități*. Acestea din urmă urăso pe Jidanii din motive politice; fiind ele dușmanii ai Maghiarilor, au inventat legenda, că de n'ar fi Jidanii, Ungaria s'ar prăpădi. Acest neadevr află în multe părți creșemēt, vătēmând adēno pe Maghiari și revoltându-i în contra Jidanilor. Urmarea este, că pe când unii ultraiști nu încetēză de-a se plânga, că înocă nu suntem destul de maghiarizați, pe atunci alții ne batjocuresc, numindu-ne Maghiari de cinci pițule.“

Va să dișă jupânul Rónai dela Blajiu gșesce, că numai naționalitățile sunt de vină, că nu tocmăi toți Maghiarii se sărută cu Jidanii. Ei a acuzat așa-dăr naționalitățile înaintea congresiștilor perciunați dela Bazel, în timp ce guvernului Banffy i-a dat un testimoniu de bună conduită. Pòte fi mândru guvernul Banffy, căci jupânul dela Blajiu a scuit să reprezente pe „Maghiarii săi jidani“ tocmă în spiritul dorit de el.

Rónai mai spune, că el a fost singurul între congresiști, care s'a prezentat la congres cu „colorile patriei sale” și că multe plângeri ar fi avut de-a ridica în contra modului, cum sunt tratați Jidanii pe la judecătorii unguresci etc., dăr le-a retăcut.

Pentru aceste dovezi de „patriotism”, ca mâne îl vom vedea și pe Rónai căpătuit cu vre-un post gras.

Sciri din România.

— Prințul moștenitor român se află atât de bine restabilit încât de o săptămână încoace se preumblă zilnic cu trăsura, între orele 9 și 10, însoțit de princesa Maria.

Profesorul Leyden, profitând de ocaziunea întoarcerii sale dela congresul din Moscova, a venit la Sinaia să vadă pe prințul moștenitor. El va petrece aici două zile.

— *Reprezentarea României la Constantinopol.* Cetim în „Timpul”: Suntem pozitiv informați că d. Traudafir Djuvara, ministru la Constantinopol, actualmente în concediu, este adănc mahnit de faptul, că d. Dim. Sturdza a trimis pe d. N. Mișu, șeful diviziei politice, ca să-l înlocuiască, pe timpul concediului, pe lângă Sublima Pörtă. D. Djuvara — ne spune un fruntaș liberal — a simțit abia acum că concediul său este un concediu ilimitat și că d. Mișu a fost trimis la Constantinopol pentru a raporta exact d-lui D. Sturdza despre adevăratele dispoziții ale guvernului otoman față de cestiunea macedoneană, dispoziții pe care d. Djuvara n'a fost niciodată în stare să le simtă și să le cunoască.

— *Divizia de Dunăre a flotei române,* de sub comanda d-lui maior Poenaru, a sosit în portul Galați, venind din susul Dunărei, unde timp de 2 luni a lucrat la harta maritimă a albiei Dunărei de sus. După o sumară inspecțiune, reparațiune și curățire a vaselor ce compune escadra de Dunăre a flotei române, aceasta va porni în susul Dunărei spre a visita toate porturile Bulgariei și Serbiei, și va staționa câteva zile în principalele porturi ale regatelor amice.

— *Statua vândtorilor din Ploesti.* S'a decis ca solemnitatea ridicării statuei în amintirea vândtorilor din Ploesti să se facă pe la sfârșitul lui Septemvre. Ziua inaugurării se va fixa după întoarcerea M. S. Regelui. Cu această ocaziune se va cânta un imn compus anume pentru această solemnitate de d. Dim. Olănescu (Ascanio) și pus în muzică de d. Muzicescu, dirigintele corului Sfintei Mitropolii din Iași.

— *Delapidare.* În casa regimentului de dorobanți din Bacău s'a desoperit o mare lipsă de bani. Se vorbește de 10.000 lei, care ar fi fost delapidați de cassierul regimentului.

Din misterele Constantinopolului.

„Revue des revues” continuă, în numărul recent, cu descrierea interesantă a stărei de lucruri din imperiul Sultanului. Mai întâi revista ne face următorul portret al înaltului padișah:

Actualul Sultan, Abdul-Hamid, a crescut posomorât și singuratic în mijlocul intrigilor seraiului. El nu era destinat la domnie; afară de această frații lui și marii demnitari îi dăduseră porecla de Kocluk-ermeni (micul armen), de aceea se dăce că ar fi născut din relațiunile unei sultane, soția lui Abdul-Medjid ou un ceasornicar armen, atașat la pavilionul K'hat-Hane, unde prințesa stătuse multă vreme închisă. E fapt, că Abdul-Hamid are o fizionomie frapant armenescă. Pote de aci se explică ura pe care actualul Sultan o are împotriva nenorociților armeni.

Ca adolescent Hamid a trăit retras într-o regiune sălbatică din împrejurimile Constantinopolului, îndeletnicindu-se cu muzica, cu istoria marilor Califi și cu citirea romanelor lui Sue, Ponson du Terrail și Gabarian. În singurătatea această și sub influența acestei lecturi, creșterea lui Hamid a

plăsmuit visul panislamismului și caracterului lui i se întipări patima intrigilor multiple și încuroate.

Visător, Abdul-Hamid este însă și metodic și muncitor. E foarte cumpătat, se supune la dușuri reci, e în curent cu toate afacerile externe și interne, citește rapoarte ascultă ascuns după un paravan interogațiile lui Izzet-bey, primește ambasadorii, miniștri, generali, particulari.

Când, stors de puteri, cade în prostrăție, Abdul-Huda dervişul îl ațăță din nou la lucru, vorbindu-i de visul panislamist.

Pentru a-și ajunge scopurile, Abdul-Hamid întrebuintează de preferință corupția prin bani.

Are o maximă a lui: *Cumpăr sufletele pe nesce mărfuri*; e în privința mijloacelor financiare ale imperiului, un demnitar turo a spus odată: *Turcia e ca un sac de făină deșert. Ți-se pare că nu e nimic în el; scutură-l, bate-l: va ieși la făină mereu.*

Din veniturile imperiului Sultanul ia partea leului, e restul e împărțit între ministerul marinei și al războiului: celelalte ministere nu capătă decât fărâmituri.

Apoi e tesaurul imperial din care Sultanul scoțe la fiecare moment obiecte prețioase pentru daruri sau pentru amănare. Tesaurul acesta, unul din cele mai frumoase din lume, conține petre prețioase de ale tuturor Sultanilor dinastiei, minuni răpite Egiptului și Persiei, tronuri de aur împodobite cu mărgăritare și diamante, diademe, etc.

În sfârșit Sultanul a vrut să-și alcătuescă și o avere personală, pentru cazul detronării. Un intermediar armean, Agop-Pașa, se prezintă la marii proprietari ai Asiei-mici și le comunică, că Sultanul vrea să le cumpere proprietățile. Moșii enorme în valoare de milioane fură cumpărate cu prețuri de nimic (20.000 fr.) plus o decorație sau o amenințare. Reprezentanții de ai Sultanului luau parte la vânzarea publică a terenurilor statului și se înțelege, că nimeni nu îndrăznește să-i concureze.

În sfârșit, confiscările averilor celor condamnați se făceau în profitul Sultanului. Ați Sultanul este proprietarul celor mai frumoase terenuri din Anatolia și Mesopotamia, pădurilor de curmal de pe țărmurile Tigrlui, etc. Padișahul este, după Țar, cel mai bogat suveran al Europei. Favoriții lui știu că dela nici un alt prinț n'ar putea primi atâtea daruri ca dela bogatul Abdul-Hamid, ceea ce îl asigură contra intrigilor de serai.

Forțe șgăroite, Abdul-Hamid e foarte darnic, când e nevoie. Soie să se servescă de minune de instrumentul admirabil al corupțiunii, al seducțiunii prin daruri și prin amabilitate. Dăr la nevoie soie să ture și să trăsnească. Demnitarii turoi au murit de apoplexie, de furia Sultanului!

Abdul-Hamid se joacă cu ambasadorii ca și cu nișce păpușe. Pe rând îi măgulesce și amenință. Pe Rusia o amenință că va chema pe Kiamil la vizirat și va urma o politică engleză; pe Anglia o amenință, că va deschide Rușilor Dardanelele; Franței îi arată cereri de concesiuni de căi ferate făcute de Germania. Apoi vin promisiunile. Ambasadorului englez îi promite insule ou pescării de mărgăritare din golful persic; ambasadorului rus îi spune, că mai degrabă va ceda Constantinopolul Rusiei, decât să facă Angliei sau Franței concesiuni; și așa mai departe. În sfârșit îi copleșesc pe ambasadori ou daruri. În gândul Sultanului trimișii puterilor sunt dintre sufletele pe care le cumpără ca pe nișce mărfuri.

„Posedăm, dăce autorul articolelor, o colecție de cuvinte uimitore de impertinență și de dispreț la adresa diplomaților, care de șase ani defilează la *Yildiz-Kiosk*.” „Revue des revues” a suprimat aceste insulte ca prea indecente.

Jucării ale unui om, care îi joacă ca pe nișce păpușe, geloși unii de ceilalți, înconjurați de spioni, lăudându-se ou o vic-

torie diplomatică, decât Sultanul le acordă o audiență sau ordinul Osmanie, moleșiți de o viață voluptoasă în parourile onfiscate Armenilor, fericiți de admirația, pe care luxul lor o deșteptă în Europeii din levant, ambasadorii nu fac în realitate nimic, ei, care ar trebui să ocrotescă pe creștinii.

Ideea fixă a lui Abdul-Hamid este să reconstitue imperiul otoman cu organizația pe care i-a dat-o califul Omar. Această organizație presupune pe de o parte pe credincioșii, militari și funcționari, pe de altă parte pe raiale (turmele, adică necredincioșii) care ou munca lor trebuie să procure subsistența și luxul celor dintâii. Cuvântul raiale (turme) exprimă perfect concepția politică a unor nomazi cuocieroi. Pe raiale trebuie să le ții în frâu prin teroare, masacre; e credincioșii sunt supuși la stricta disciplină.

În conformitate cu această concepție, Abdul-Hamid organizează măceluri printre necredincioșii revoltați și exilați, închide, seucorupe pe credincioșii nedisciplinați; stabilesc o censură riguroasă; închide școlile libere; distribuie prin școli catechisme panislamiste; ordonă să i se însorie numele ou litere de aur pe păreții școlilor; opresce ori-ce dezvoltare a comerțului, industriei, ori-ce mișcare intelectuală; se îngrijesc de armată, pe care o organizează prin generali nemți și în care înrolază hórde curde.

Și dela un asemenea Sultan Europa credulă așteaptă reforme! („Drapel.”)

ULTIME SCIRI.

Viena, 7 Septemvre. Ați înainte de amedi Majestatea Sa a primit în audiență pe ministrul-președinte unguresc Banffy. După amedi la 2 ore a fost mare consiliu de miniștri comun sub președinția Maiestății Sale. Se vorbește, că acest consiliu s'a ocupat cu stabilirea termenului pentru întrunirea delegațiunilor.

Viena, 7 Septemvre. Foile partidei naționale germane anunță, că membrii acestei partide îndată după întrunirea parlamentului vor propune, ca guvernul să fiă pus în stare de acușatiune din cauza întâmplărilor dela Eger și Asch, și a vătămării imunității deputaților, precum și din cauza susținerii gimnasiunii slovean din Cilli.

Budapesta, 7 Septemvre. „Magyarország” află, că cu ocaziunea audienței sale de astăzi, ministrul-președinte Banffy a informat coróna, afară de situația politică, și despre pregătirile, ce se fac din incidentul sosirii împăratului german la Budapesta.

Același dăce, că în consiliul comun ministerial s'a stabilit, ca delegațiunile să fiă convocate la finea lunei Octomvre.

Eger, 7 Septemvre. Arestarea deputatului Hofer pentru infidelitate a produs aici o extra-ordinară agitațiune. Încă eră mare temerea, că în urma iritațiunii populațiunii vor izbucni turburări și spre seră s'a întâmplat în adevăr o demonstrațiune mare. După 8 ore o mulțime enormă, cântând „Wacht am Rhein”, s'a dus înaintea închisorii. Primarul și șeful poliției au căutat să liniștescă pe popor și să-l îndemne a se împrăscia, dăr mulțimea nu s'a mișcat din loc până spre meșul nopții. E temere, că demonstrațiile se vor repeți astăzi.

Barcelona, 7 Septemvre. Consiliul de război a condamnat pe asasinul Sanpon la patru-deci de ani muncă silnică.

DIVERSE.

Accident nenorocit. — În decursul strălucitelor zile ale vizitei presidentului Faure la Petersburg, s'a petrecut în cheul Kalaschukow un accident nenorocit. Un public numeros, inconjura pe matrozii francezi, care petreceau ou multă veselie împreună ou matrozii ruși. Unul dintre francezi, voină a arăta cum se salvează în Franța cei înecați, sare fără de veste în Neva și începe a face figuri de inotat care de care mai riscate, confundându-se și apărând e la suprafață. Cei alți matroz și publicul aplauda frenetic. De-odată însă matrozul nu mai apare la suprafață. Trece minute întregi și privelește e înca tot penibilă; matrozul nu se mai vede. O voce strigă atunci: Scăpați-l să înecă! Mai mulți matrozii sar imediat în apă, dăr scot numai un cadavru. Mulțimea s'a risipit adănc întristată de accidentul nenorocit.

Impăratul Wilhelm în Franca. „Etoile Belge” din Bruxella publică următoarele lucruri interesante: Impăratul Germaniei Wilhelm II a fost în anul 1889 în Paris, despre care lucru n'a știut nimeni, afară de guvernul francez. În Germania se credea, că împăratul a călătorit la Polul nordic, în realitate însă el își petrecea la „Hotel de Bade”. Impăratul, inognito, vizită expoziția din Versailles și avu de gând a petrece în capitala lunei două săptămâni, dăr în grădina „Tuillerii” fu cunoscut de un oficer prusian și din cauza acesta împăratul trebuie să părăsească Parisul înainte de timp. Ce a fost însă mai interesant, tot timpul cât a mai stat Wilhelm în Paris, după ce a fost cunoscut de oficerul prusian, acesta a fost arestat de poliția și numai după ce Wilhelm a părăsit Parisul, a fost eliberat din arest.

O sinucidere în glumă. E câțva timp de când un tânăr din Paris, făcând cunoștința unei fete drăgălate, se înamorasă de dănsa și la urma urmelor intrând în relațiuni mai intime, aveau dese întâlniri. De câteva zile însă o neînțelegere se ivi între cei doi amoresați, și ou toate demersurile tinerei pentru a mai dobândi o întâlnire dela amanta sa, sfârșirile îi rămaseră zadarnice. Vineri sera amoresatul se decisă să facă o ultimă încercare, și după ce se narmă ou un revolver încărcat ou șese focuri, se îndreptă spre locuința amantei sale recalcitrante, sub ferestrele căreia se preumblă mai bine de o oră. Pe la orele 12 din noapte, sătul de atăta preumblare, amoresatul intră într-o cafenea vecină și însărcină pe chelner de a merge să comunice amantei, că decât nu vine imediat să-i vorbească, el se omără sub ferestra ei. Fata refuză din nou. Când i-se aduse acest răspuns, tinerele amoresat repede revolverul din busunar și își trage trei focuri în regiunea inimii. Trânteste apoi arma la picioarele celorlalți consumatori înărmurii și o șterge cât îl țineau picioarele, strigând că se duce să mără sub ferestra iubitei sale. După-ace se mai desmeteciră puțin din zăpăceala în care îi adăncise această scenă, consumatorii eșiră ou totii după disparatul amoresat pentru a-i da ajutoarele de care avea neapărat trebuință. Dăr el se făcuse nevăzcut. Agenții poliției sosiră și ei pe dată și luând revolverul, îl depuseră la postul de poliție din apropiere, unde comisarul constată, că arma era încărcată ou cartușe orbe. Glumețul desperat nu-și făcuse absolut nici un rău ou cele două focuri de revolver și se duse în cea mai mare liniște să se culce. Comisarul secțiunii i-a dresat un proces de contravențiune pentru portul de arme prohibit prin lege. La surpriza această nu se aștepta glumețul!

Literatură.

În Tipografia Diecesană din Arad a apărut: „A B C”, carte de citire pentru elevii clasei I, de Iosif Moldovanu învățător în Arad, Nic. Ștefu, Nic. Boșcaiu, Iuliu Grosorean și Petru Vanu, învățători. Prețul 20 cr.

Următoarele cărți nouă se pot procura prin Administrația foiei noastre:

Carte de cetire pentru anii din urmă ai școlilor populare și de repetițiune de Dom. Dogariu și Nicolau Piliș. Prețul broșurat 70 cr., legat 85 cr. (10 cr. porto).

Manual de limba germană pentru școlile pop. și capitale rom. de I. Dorca. Prețul legat 30 cr.

Geografia Ungariei și elementele din geografia generală pentru școlile populare de Dr. Nicolau Pop. Prețul 25 cr.

Carte de cetire pentru școlile primare române de Georgiu Zaharia, învățător. Partea I pentru anul al 3-lea de școală, costă 24 cr. Partea a II pentru anul al 4-lea de școală. Prețul 28 cr.

Aritmetica, exerciții practice cu numerii dela 1—100 după sistemul decadic pentru începătorii din anul I și II de școală de Dom. Dogariu și Ion Dariu, învățător. Partea I 30 cr. — Partea a II: Exerciții practice cu numerii dela 1—1000 după sist. decadic. Prețul 20 cr. — Partea a III-a dela 1 până la numerii 10,000,000 costă 30 cr.

Aritmetica. Exerciții practice cu fracțiunile decimale și vulgare. Raportele și proporțiunile. Regula de trei simplă și compusă. Calculul procentelor, rabatelor și al intereselor. Regula societății simplă și compusă. Calculul alegațiunii, al suprafețelor și al volumelor cubice. Pentru anii din urmă ai școlii primare de Ion Dariu, învățător. Prețul 45 cr.

Manual de agricultura rațională (Agrologia) de Dr. G. Maior. Cea mai bună și mai bogată carte economică apărută la noi până acum. 524 pag. format mare cu 217 fig. Prețul 2 fl. 50 cr. (Trimis prin postă recomandat 2 fl. 75 cr.)

In Viltore, novele și impresii, de cui noscutul scriitor A. Vlăduță. Prețul 65 cr. (trimis francat.)

Dicționar universal al limbii române de L. Șineanu, Prețul 3 fl. 75 cr. (Trimis recomandat prin postă 4 fl.)

Exercițiile gimnastice în școlile elementare române de Iosif Aron. Prețul 15 cr. plus 2 cr. porto.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte localizată de Antoniu Popp. Prețul 12 cr. (2 porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene originale și daco-române de Petru Vulcan. Un volum elegant, cu învăltoare ilustrată și tipărit pe hârtia de lux. Prețul 1 fl. (trimis francat.)

Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pentru școlile populare de Silvestru Moldovan profesor. Prețul 20 cr.

Istoria Ungariei și elem. din ist. generală pentru școlile popor. de Dr. Nicolau Pop. Prețul 20 cr.

Aritmetica pentru școlile populare de F. E. Lurtz, partea I 20 cr., a II-a 35, a III-a 50 și a IV-a 90 cr.

Dicționar rom.-german de Theodor Alexi. Prețul 1 fl. 80 cr. și german-român de același autor, prețul 1 fl. 50 (cr. 15 cr. porto).

Curs complet de corespondența comercială, de I. C. Panțu, prof. în Brașov. E o carte de mare folos pentru toți cei care au legături comerciale. În ea se arată prin reguli și exemple, cum sunt a se face tot felul de scrisori, de care are lipsă un neguțător, un funcționar de bancă etc. Un exemplar: 1 fl. 60 cr. (pentru România 4 lei).

Geografia pentru școlile populare rom. de Făgărășan și S. Moldovan prof. Prețul legat 30 cr.

Economia câmpului și grădinaritul pentru școlile populare de George Atoianu, învățător. Prețul 25 cr.

Cartea Săteanului, novele populare de Em. Păraeanu. Prețul 52 cr. (trimis francat.)

„Răspuns la Cartea neagră“, de Axentis Severu. 364 pag. 8°. Prețul 65 cr. (Trimis prin postă 70 cr.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Septembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	122.40
Renta de corone ung. 4%	99.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	122.35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.25
Bonuri rurale ungare 4%	98.—
Bonuri rurele croate-slavone . . .	98.20
Imprum. ung. cu premii	155.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	141.—
Renta de hârtie austr.	102.40
Renta de argint austr.	102.40
Renta de aur austr.	124.50
Losuri din 1860	145.—
Acțiuni de-ale Băncii austro-ungară.	950.—
Acțiuni de-ale Băncii ung. de credit.	394.—
Acțiuni de-ale Băncii austr. de credit.	365.60
Napoleonori	9.52 1/2
Mărci imperiale germane	58.75
London vista	119.80
Paris vista	47.55
Rente de corone austr. 4%	101.60
Note italiene.	45.15

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Septembrie 1897.

Bancnota rom. Cump.	9.46	Vënd.	9.48
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	9.44
Napoleonori. C. mp.	9.50	Vënd.	9.52
Galbeul Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rasesci Cump.	126.—	Vënd.	—
Mărci gemane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire tornești Cump.	10.60	Vënd.	—
Serie. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Institutul-internat de băeți

AL. FRATEȘIŪ, Craiova.

Direcțiunea, are onoare a anunța două posturi de institutori interni, remunerați cu 80—100 lei lunar cum și întreținerea cu strictul necesar primită în institut.

Condițiunile de admitere:

- a) Se nu fiă căsătorit.
- b) Să poseadă cursurile pedagogice cu examenul de calificățiune, ori maturisanți.

Aspiranții au a-și înainta cererile la Direcțiunea Institutului cu începerea 15 August st. v. a. c.

1359,3—3

Direcțiunea.

CONCURS.

Pentru prăvălia din Bistrița a societății comerciale în înființare „Comerciantul“ se caută un:

Conducător.

Doritorii de a ocupa acest post au se probeze prin documente calificățiunea, cunoștința de limbă și aptitudinea lor în toate afacerile comerciale.

Ofertele provădute cu documentele necesare sunt a se adresa direcțiunei „Comerciantului“ sub adresa secretarului Dr. George Linul în Bistrița cel mult până în 20 Septembrie n. 1897.

La recercare, va avé a se presenta aspirantul și în persoană.

Din ședința direcțiunei „Comerciantului“ ținută în Bistrița la 3 Septembrie 1897.

Ioan Mărginean, Dr. George Linul, președinte, 1363,2—2 secretar.

De închiriat

o casă, aflătoare în piața comunei Zărnești, care până acum a servit ca farmacia, este de închiriat pe timp de trei ani, cu începutul zilei de 15 (27) Octomvre a. c. Casă (de piatră) constă din patru odăi, având o bună poziție pentru prăvăliă.

Inchirierea se va face prin licitațiune în 14 (26) Septemvre a. c. la 2 ore p. m. în cancelaria Epitropiei parohiale din Zărnești.

Pentru informațiuni a se adresa la: — Epitropia parohială română gr. or. din Zărnești. 2—3

ANUNCIURI

(inserțiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potă cumpăra în tutungeria M. Gross.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: **la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratōre etc.**

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișoara și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Orestie: la Németh János.

Cu tótă stima:

Administrațiunea isvorului „MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1897.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul accelerat (peste Arad) sosesece la 5 ore 7 min. dimineța.
- II. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra (acesta dela Budapesta până la Clușiu e tren de persoane, ér dela Clușiu până aici tren mixt)*).

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 7 ore 8 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. séra.
- V. Trenul accel. la 10 ore 19 min. séra.

Dela Kezdi-Osorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda).
- II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m. (dela prima Iulie pân' la 31 August va avé și acest tren legătura cu St.-Georgi cu Tușnadul).
- III. Trenul mixt, la 7 ore 3 min. séra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).

Dela Zărnești la Brașov (G. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt 6 óre 24 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 órá 4 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 8 ore 6 min. séra.

Dela Sinaia la Brașov **):

Trenul de persoane la 7 ore 40 min. dim.

* V. Un alt tren mixt, care circula numai Vinerea dela Augustin (Agostonfalva) la 7 ore 4 min. dimineța.
**) Acest tren începând circulațiunea dela prima Iulie în fia-cere Duminecă și sârbătōrea precum și în fia-cere Joi.

Plecarea trenurilor din Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța (acest tren merge până la Clușiu ca tren mixt, ér de acolo mai departe ca tren de persoane).
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.
- IV. Tr. accel. (peste Arad) la 10 ore 26 min. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- II. Trenul accelerat (ce vine dela Arad) la 5 ore 14 min. dim.
- III. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- IV. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia-Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad-Ciuc-Szereda).
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 2 ore 55 m. p. m. (are legătura cu Iulia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zărnești (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 9 ore și 5 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.
- III. Tren mixt la 9 ore 15 min. séra.

Dela Brașov la Sinaia **):

Trenul de persoane la 6 ore 40 min. séra.